

„*Tată dragă, făte sănțos!*¹⁴ — ca toate aceste să nu fie în stare, a împinge mai departe — și căt de departe — această di a lacrimelor? Vai! nu este vis amagitoriu, nu este veste pribieagă, ci este realitate, realitate tristă, aspiră, nerestornabilă: iubitul nostru frate, bunul soț, doiosul tăta, iubitorul fiu, credin ciosul amic, zelosul preot, și conducețorul al preoțimii, bârbatul cel plin de învechitură și iubitorul de sciință, cel firm de caracter și capabil de toate simțimintele cele bune și nobile, Moise Toma nu mai este între cei vii! Vai, căci trebuie să ne pronunțăm acest cuvînt amar! Dad îndeșert! căci și de nu o am spune noicu debila noastră voce înneccată de durere, o ar vesti aceasă, de unde am eșit, ce s'a cuntermură până la temelile sale de plânsete și spetele unei dureri, nesuferite; o ar spune acele clopoțe, ce jelseș impreună cu noi perderează pastorului acestui turme a lui Christos; o ar spune această sănătă casă, care răsună astăzi de glasuri străine, nefindinatice, ear nu de glasul aceluiu, carele ridică dela acest altaruu djeesec rugăciunile credincioșilor către ceriu; o ar spune în fine acea glie de pămînt, ce s'îmîcat astăzi dela locul seu, ca să gătească unii călătoriu ostent patul cel veciuc.

Da, on. j. asc., această viață prețioasă s'a stins prea timpuriu; însă spre măngâierea noastră a tuturor a fost o viață plină de activitate folositore, plină de silință nobilă, plină de lupte drepte, plină de rezultate frumoase, ce asigură fericirului nostru confrate viitoruș și după moarte. La dênsul se împlinesc în adêver cuvîntul Apostol. Pavel către iubitorul seu învețăjel Timoteiu: Luptă buna w'am luptat! Căci născut la 1846, din parinți lucrători de bai în Buciumsat, și fiind dat de dênsii la învețătură, adormitorul în Domnul a trebuit să înceapă de timpuria a mâncă pânea strănușătăie, mai întâi în Alba-Iulia, după aceea la Blaj, în fine la Beiuș, unde cu multe lupte și lipsă și osteneță, — ca mai toți fiți poporului nostru, — dar cu succes distins a terminat studiile gimnaziale și a obținut laurel maturităței; ear astfelui înzestrat cu cunoștințele de lipsă pregătitioare, a venit aici la Sibiu, spre a se devota studiului teologiei, al cărei curs, fiind unul din elevii cei mai bravi, asemenea l-a terminat cu laudă. În fine pâsind la anul 1874 la statul căsătorie, a fost numit în curând de archivarul al Ven. Consistoriu archid. și nu mult după aceasta ales de on. comună bisericescă a suburbuielor de jos din Sibiu de capelan, și eventual de paroch al ei, și în Septembrie 1879 denumit administrator al protop. Sibiului I. Toate aceste posturi, atât de onořifice, le obținu frațele noștri nu în urma unei întemplieri orabe, nu în urma unui favor nemeritat, ci în urma luptelor și risinușelor sale spre înaintare, în urma serviciilor sale zeloase — ca servul cel bun din Evanghelie, carele fiind credincios preste puține, a fost pus prete multe, — în urma încrederii celei binemerită autorițății bisericești și în urma iubirei și stimei,

cel întimpină pretutindeni din partea clericii și poporului nostru. Astfel, și prin lupte și ostenele ajunsă băstîul de odinioară dintr'un sat îndepărât de munte în fruntea unui tract pescos, ce se numără între cele dințălu ale arhiepiscopiei noastre. Ba veninostru sinod eparchical din anul 1879, cunoscând și apreciind calitățile lui înfeleșuale și morale, îl alese de membru onorariu al Consistoriului nostru, chiamându-l prin această alegeră prea onorifică, a conlucra la rezolvarea celor mai momentuoase probleme ale bisericii noastre provinciale. Si ce laudă! ce onoare! ce cunună frumoasă vine a depune biserica prin debila mea mână pe frunze lui, când poate declara astăzi aici, în casa lui Djeu, la ușa mormântului lui, în fața jeliitoru lui familiu, în fața unui public atât de numeros și atât de distins, că el poate astăzi oficie, dela cel mai mic până la cel mai mare, le-a purtat spre mărière lui Djeu, spre laude bisericii noastre strămoșesci, spre binele poporului nostru credincios. De aceea, frate iubite, primesecă astăzi din lumea cea mai faată, la care și saboră, primesecă ca un premiu prețios, încredințarea maicii tale și a noastră a tuturor, a bisericii, încredințără: Fiul meu, luptă bună te-ai luptat!

Ca un vis, ca o umbra, ca o floare a diminelei se străzură, puțin căte puțin, viața omenească; și în fine nu numai cel tiner, dar și bătrânuș gârbovit de numărul anilor, a căruia viață după cuvântul scripturii este numai „osteneala și dorere,” încă dice la capitolul ei: Vai, ce fugitiivă, ce secură a fost viața mea! Însă precum betrânele nu se onorează numai după numărul anilor, ci după viațuirea în înțelepicu și virtute, astfel și viața preste tot nu se prejuecă după lungimea ei, ci după activitatea, ce am desvoltat într-însă, după faptele, ce am sevărit, după talanți, ce am căștigat. Fericie a celor, carele la eșirea sa din viață, fie eșirea mai curând sau mai târziu, lasă după sine fapte demne de nemurire! Caci el și de trăiesc puțin, dar viațea în memoria contemporanilor și a următorilor, ca un binefăcătorul al omenei, intru binecuvântarea ei. și fericie, că și în această privință adormitul nostru frate a pășit în urmele marelui Apostol al neamurilor; căci a plinit curgeerea sa! Nu după judecata noastră, adeverat, ci după judecata accluia, cărele ne chiamă în viață și din viață când binevoiesc, a accluia, ale căruia saturi pe lângă satura noastre sunt ca cerul preste pămînt. A fost secură, foarte secură vara viaței iubitului nostru, dar a fost o vară călduroasă, mănoasă, plină de fructe. Caci cine ca dênsul într'un timp atât de scurt a purtat oficiale sună ca atâtă zel, cu atâtă devotament, cu atâtă rezultate frumoase! Abia sunt 3—4 ani, de când a intrat ca păstor în staușul acestei turme, și etă: parochia cea sfâșiată de partide întrunită la conlucrare comună spre cele bune; etă poporul întreg în propășire frumoasă, și iubindul și onorândul ca pe un tată; etă biserică, precum o a primit dela on. seu antecesor, în stare bună și înfloritoare; etă case parochiale începută și aproape și severăști; etă fond scolare; etă adunate din toate părțile, ca nisice petri de zid, materialele de lipă pentru ridicarea unei scoale nouă, corespunzătoare timpului celui luminat, în carele trăim! și acestea toate nu prin îndemn și povetuire numai, ci prin punere sa în fruntea trebilor, prin conlucrare și conțelegeră cu toți cei chișinăuți, prin jorf din avere ca sa proprie, având prosperitate, înaintarea și înflorirea poporului sa cu o stemă conducătoare dinaintea ochilor sei și sufișesci. Tot asemenea și ca conducețitorul al presbiteratului, cine ca el a sciu într'un timp abia de un an ași și căstigă în asemenea măsură încrederea mai marilor sei, iubirea colegilor sei, respectul și stima supușilor sei! și aceasta nu prin mijloace artificioase, nu prin cuvinte mari, nu prin promisiuni deșerte, ci prin activitatea sa, prin zelul seu, prin bunăvoie, modestia și totdeodată energie sa, îndreptând și regulând, învețând și povetund, lucrând și obosind pretotindește și în tot timpul pentru binele iubitului nostru popor. În adeveră cine a viațuit astfel, a viațuit mult, deși ar fi fost anii lui puțini la număr; căci a satisfăcut datorinței sale, a plinit curgeerea sa!

și dușmănia? De unde așea, decât de acolo, că convingerile lui aveau adâncile rădăcini în principiile cele eterne ale religiuniei, ale moralităței, la cari nu pot străbate luptele și tentațiile cele miserabile ale dilei? De aceea în orice impregnări și tindea spre bine; de aceea și când părările lui erau divergenți, totuși trebuiau toți cei buni săl stimeze și săl iubească, caci acțiunile lui erau rezolute și chiară, mănerale lui modeste, motivele lui curate și nobile. Prin astfel de simjemeante, cuvinte și fapte lăură adormitor nostru frate în decursul scurtei sale cariere bărbătesci pentru binele societății bisericesci, scolare și naționale, căreia s'a devotat, și prin aceasta penetră mărièrea lui Djeu; caci prin asemenea fapte trebuie să lumineze cei chiemăti, ca vădând oamenii faptele lor cele bune, se măreasă pre Tatăl nostru cel din ceruri! Prin asemenea fapte a mărturisit el pre Djeu pe pământ, fie la masa consiliului și judecății, fie pe amvon predicând cuvântul lui Djeu, fie pe catedră învățând tinerimea, fie la altar, înălțând rugăciunile sale și ale poporului seu la cer și chiranind pe credințioșii sei ca pănea cea cerească a ss. Tainei. Da, frate adormit, tu ai păzit credința ta, de aceea vei lua și resplata ostenelelor tale!

Eată dar, onorați jelenici asculători, ce bărbat am perdut noi astăzi, ce viață scumpă depunem în sinul mormântului! Se rugănează pre Djeu, ca să dea iubitei noastre bisericii, scumpului nostru popor, și societății omenești mulți asemenea bărbătași, și se întândă și mai departe, decât aici, firul vieții lor!

Cu această dorință, cu această rugăciune așă voi se încheiu cuvântul meu. Dar vai! mă reține încă o tristă, tristă dorință. Corabia, ce ar se ducă pe scumpul nostru călătoriu la limanul eternităței, stă gata de plecare; și mie mi-a venit în parte jalmicul oblegament, a fi răstăgirea lui celeni amuștie, a întîndea încă odată în numele lui mâna celor ce rămân pe mal și a dice tuturor un ultim adio! un dureros remas bun... — Dar vai! de unde să încep și unde să sfereșc? Lacrimile mă orbesc, suspinul mi înneacă; însă simțemul intern al iniției mei conduce prima dată la tine, aleasa vieției mele, tu, pentru carea după voia Creatorului lasă omul pre tatăl seu și pre mamă-să, tu scumpă soție a vieției mele! Cei 6 ani, abia plinii în dilele acestei, ai fericitei noastre casătorii, — preafericită, pentru că să fie putut dura mult! — au trecut cu cele 6 dile, în care ne spune s. scriptură că a făcut Djeu cerul și pământul cu toată podoaba lor; au trecut între lupte și ostenele, ce am pus amândoi, spre a ne întemeia un venitoriu fericit; și val! abia se arăta pe ceru crepusculul dilei a 7., a dilei odicănei, și Djeu a dispus prete acceptarea noastră, prete speranțele noastre. Pre mine adevărat m'a chiamat la odicăna, nu însă la odicăna, ce o dorian mai apropiată, ci la aceea, de carea dice căntarea noastră bisericescă: Acum m'am odichinut și am afiat ușorare multă: caci m'am mutat din stricăciune și m'am dus la viață. Însă — Doamne mărire tie! Eu, dic, mă duc la odicăna cea vecină; ear tu rămâni în lume singură, — văduvă, — străină! Dar nu! Nu ești singură, iubită mea; caci Djeu, părintele văduvelor și al orfanilor, e cu tine și cu toți cei ce l' iubesc pr̄ dênsul! Cum plângem oarecând Proorul Ieremia pe ruinele Ierusalimului căderea acestei sănătăți a lui David, și ducerea în străinătate a poporului seu: astfel te văd și eu pre tine astăzi rețâcind prin ruinele fericirei noastre pământesci și te adun și cindă asemenea lui: „Toti căi tricești pe cale, căutați și vedeți, de este dorere ca dorerea mea!“ Însă aduji aminte, iubită mea, de cuvântul lui Dumneșeu că nu avem aici etate stătătoare, ci cea vecină și foioare o căutăm, carea este în ceruri. Nu suntem noi, scumpa mea, nici cei dințău, nu vom fi nici cei din urmă, de asemenea soarte. De aceea măngâete, întărescă înălțarea, înălțăptă, precum te am cunoscut todeană. Onorează pe mama noastră, ambe văduve asemenea tie, și

le ușurează și măngâie betranețele, a căror sarcină încep la le apese. Ear pre iubitele noastre trii milădiile drăgălașe, carei ca trei mugurei de transafar încă nedesvoltăți stau impregnările tău, chiamăți prin soarele iubirii tale de mamă la desvoltare, crescere și perfecțiune! Primesc încă odată strîngerea de mână a mâinilor mele celor reci, încă o sărutare a buzelor mele celor vestede, încă o mulțumită a sufletului meu celui deja eliberat de cele pământesci, pentru toată iubirea, răbdarea, blândetele, ostenelele, bunătatea, ce ai avut cu mine totdeauna, cu deosebire însă în suferințele mele cele scurte, dar grele și aproape de martiriu. Larta me de cele ce vreau, odată din iută sau altă neajunsuri ale firei omenești îți voi fi greșit; Roagăte îl D-Deu pentru odicină și fericirea mea, precum me rog și eu de pe o trăpa mai aproape de scaunul lui cel neapropiabil, pentru fericirea tuturor iubijilor nostri. D-Deu cu tine și iubijii nostri prunci, cărora binecuvântarea mea de părinte trupesc și sufletesc se le fie îngerul păditoriu și fericitoriu al vieții lor!

Iubitelor mele maice, una de față, eara una departe la casa părintească, poate încă nescind până în momentul de față de desăptirea mea, săratându-vă mânile și picioare, care m'au crescut și m'au fericit în lume; una, ce m'a învățat a impleti mânile la rugăciune, a le încordă la lucruri, și a le intinde cu pâne la cei săraci, ceea ce face pre mine tinérul cel strâin m'au primit în casa sa și m'a făcut fiul seu, — a căror iubire și osteneală singur D-Deu își poate cunoaște și respăti, Ve mulțumesc pentru toată iubirea voastră cea călduroasă; Vă rog, să nu detrageți iubirea voastră nici în venitorii iubijilor mei, care remână pe pământ; iubijii, pentru numele lui D-Deu, și pentru numele fiului vostru, pre fiica voastră, pre nepoții vostru, și dați-mi iertarea voastră pentru tot ce V-am greșit în scurta mea călătorie pământească.

De asemenea rog pre frajii mei, pre sororile mele, și între acesteia și pre ticea amicul cel fidel al inimii mele, — după vechiul cuvânt „dimidium animae meae,“ — carele că un alt Simeon te-ai isolat de lume, spre a te contopi cu amicul teu, ca să nu incetați nici în venitoriu cu iubirea voastră pentru iubijii mei. Cu deosebire repet către tine cuvântul de pe patul morței mele: Fii tată copiilor mei! și fiind din darul lui D-Deu ambi servitori ai altariului, deapărurea cu crucea Mântuitorului dinaintea ochilor noștri, și cără cu tine cuvântul, ce-lă-i-đis de pe cruce fiul lui D-Deu cără loan: Eata maica ta! Eata sora ta! Eata fiu tel!

Dar voi unde sănuteți, frajii mei, fiu mei, cari numărăți cu suntele, cu miiile, onorabili părinți și frați ai centrului bisericii noastre, cu ven. Arhiepăstorul în frunte, voi onorați fraji și colegii preoți ai tractului Sibiului I, iubit popor credincios al bisericii și parohiei acesteia, și al acestui tract ppeac? Pe când eram încă un tiner strâin și puțin cunoscut, voi, iubijii, me fiu sufletesci, m'ati întîmpinat cu multă iubire, și fără nici un merit din partea mea, m'ati ales de conlucrătorul ai onoratului meu antecesor, și după trecrea lui din viață de păstoriu al vostru sufletesc. Grele îndatoriri am luat asupra mea atunci, cănd am primit din mâinile voastre cheile acestei s. bisericii; și cu acele amână m'am siliat și închide de cără voi porțile iadului, adecă porțile desbinării, ale urezării, învidiei și a totăzii reitatei, și a vădăchide porțile raiului, va să dică: ale iubirii și concordiei frățesci, ale îngăduinței și îndelungării; răbdări, ale blândețelor, ale credinței, ale legei lui D-Deu: oare succesum-a ajunge barem în parte ceea ce am voit și spre ce am misuit? D-Deu singur scie, cunoscătorul inimilor: însă și voi ati vădăt luptele și ostenelele mele, și se vă mărturisesc, că v'am iubit, v'am iubit pe toți fără deosebire cu inimă curată, am voit înaintașa și binile vostru, și m'am siliat și vă aduce și a vă ţin sub aripile acestei s. bisericii, precum adună găina puii sei sub aripi sale. De acum înainte nu voi mai primi în brațe pre prunci vostru, spre a-i aduce lui Christos prin s. botez; nu voi mai intruni mâinile voastre prin s. taină și căsătorie; nu voi mai plângé impreună cu prietenii mei, pre mortii vostru, petrecându-i la odihnă.

de veci; tot, ce are viață pământescă bun sau rău, dulce sau amar, pentru mine a încaetat! Una însă n-a încaetat și nu va încaeta nici odată: iubirea mea către voi, rugăciunea mea către Domnul pentru voi, binecuvântarea mea preste voi! Păstrați-mi și voi iubirea voastră, precum v'am iubit și eu pre voi; nu uități de pastorul vostru sufletește în rugăciunile voastre; întindeți de aci înainte iubirea voastră preste membrui orfaniei mele familii, iubările, măngăiările, sprinjările, ca pre nisice membri ai familiilor voastre! Aduceți-vă aminte de cunțile și învățările mele, până am fost cu voi; păstrați frica lui Domnului ca începutul a toată înțelepciunea și forța; iubările aderăvări, dreptatea, trecerea, buna-intelgere; ascultați pre marii și învățătorii vostrii, și vă neștiuți sub poveștiarelor spre tot ce este bun și folositor! Erau eu rogându-vă prea toți, parohieni și truchteni, coreligionari și străini, preoți și mireni, mari și mici, bătrâni și tineri, bărbăți și femei, pentru ierarhia voastră care creștinăscă, vă lai tuturor voau, iubările mei fi suflători, binecuvântarea mea părintească preste voi și familiile voastre, preste văduvele și orfanii vostrii, preste bisericile și scoalele voastre, preste toate lucrările și întreprinderile voastre cele ce sănse la mărire lui Domn și la binele vostru!

Si acum, suflăt nemuritoriu, schintea din focul cel simbolic al dumnezei, eliberat ca o pasare ușoară din angustia colivie, reinnoitoare intru odinie, căci Domnul bine a făcut și! Si după lupta ta cea bună, după sevărarea curgerii tale, după pădurea credinței tale avântă la părțile luminei, spre a lăua din mâna lui cununa dreptăței, ce este gâtul și tuitorul celor ce iubesc arătarea lui. Amin! Amin!

Varietăți.

(Decorații). Maiestatea Sa împăratul și regele, cu hotărire preainătă, a autorisat pe ministrul de externe, Enric baron Haymerle, de a accepta și purta marea cordoană al ordinului românesc „Steaua României”.

(Mulțumită). Ni se trimite următoarea corespondență: B. Sânătău, 4/16 Februarie 1880. Onorată Redacțion! În urmăre arderei bisericiei noastre din B. Sânătău cu toate siturile altătoare în trănsa primind noi mai multe cărți bisericesti dela Excelența Sa metropolitul nostru, precum și dela unii domeni din Sibiul, și așa fiind acumă provăduți cu cele mai necesare cărți și odoare bisericesti așa că putem spune măngăierea sufletească a poporului celebră serviciul divin într-o casă acomodată destinația spre acest scop, simțul de grăditudine și recunoșință ne indeamnă că și pe această cale se aducem mulțumita noastră marinimilor binefăcători: ve rugăm deci și pentru indemnul altora să binevoiți a publica în foaia domeniilor voastre următorul:

Estrăs

din protocolul sinodului parochial extraordinar, ținut în comună bisericească gr. or. Sânătău în 3 Februarie 1880 sub presidul parochului Demetru Selcean, ean notar: Emanuil Frențiu.

Președintele notifică, că prin mijlocirea domnului protopresbiter, al Beinului Vasiliu Papp, pe partea sănătăi biserici din această parohie s'a donat de Excelența Sa Înaltpreasanșul Domn Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul, o sănătă Evanghelie, un Apostol și un Octoich; de Clarisimul Domn Protosincel Metropolitan Nicanor Frates, un Triod; de la Prește stimulat Domn deputat diaconul Bein Parteniu Cosma, un Rugăciunariu (molitvnic); toate aceste cărți legate, vîrtoș și elegant.

Sinodul promesește aceste donații (intre urări de: să trăiască!) cu cea mai profundă mulțumită și supunere făscă; votând totodată numărul domnii binefăcători mulțumită protocolară, careva va fi a li se comunica prin es-

tras protocolar, ear cărțile numite a se induce în inventarul bisericii. Demetru Selcean, Frențiu Emanoil, preot rom. gr. ca not. sinod. par. președ. sinod. paroch.

(Hymen). Dl Ioan Găvrus cleric și învățătoriu la scoala confesională română gr. or. din Satulung, incredințânduse cu d-șoara Valeria, R. Popea, fica O. D. Radu Popaea paroch gr. or. tot deacol, mână dumineacă în 10/22 Februarie a.c. și vor celebra actual cununie în biserică „Adormirea maicii Domnului” din Satulung.

(Invențare de terg). Ministrul ung. pentru agricultură, industrie și comerț sub Nr. 3338/1880 a conces comunei Apoldul de jos din comitatul Sibiului a înținut în fie care an terg de șeară în 3 lăunuri și 18 August.

(Strămutare de terg). În Ibașfalău tergul principal de primăvară se va înține în acest an în 24 Martie și cel de vîntă înză Dumineacă în 21 și Luni în 22 Martie n.

(Lipsă și miserie). Din Arles-Maroș se comunică următoarele:

In cercul Verebely domnesc o miserie mare. Guvernul a ordonat la cererea comitatului Barș lucrări publice și a asignat pentru lucrători deocamdată o subvenție de aproape 6000 fl. Raportul din Căsovi a descriu lipsa din comitatul Abaju în colori posomorite. Si acest municipiu a întrevenit la guvern pentru ajutorul dela stat. Ministerul i-a asignat 50,000 fl.

(Idilic). Alătă scără suflă un vînt aspru ca cel din ținuturile polului nordic. Luna aprobea în zenith părea, că compătimese pe totă cătușă nu se pot aşeda nici în tărâul nospitii într-un asternut cald sau cel puțin largă un cupitoriu, în care să bobotească un foc din lemnele cele scumpe și rele ce se vînd de un timp încoace în tergul Sibiului. Avea drept luna se fie posomorită și să compătimesea pe cei ce umblă încă pe străde, căci era tărâu — orologul cel fără preget dela casarma cea mare bătăie 33, dă: treiseci și trei de ore, bătăie oare înainte de međul noptii.

(România Jună). Societatea de lectură din Viena după cum ne spune „Deutsche Zeitung” a escalerat cu balul ei atât în anul trecut cât și în anul acesta. Ambele baluri au ajuns a figura între balurile de elită. La balul din acest an au luat parte patronesse, multe persoane oficiale și un public foarte numeros. Venitul curat al balului se dice că e foarte însemnat.

(Cutremur în Croația). În 13 Faur s'au simțit în Zengg 2 cutremururi, unul pe la 3, și al doilea pe la 6 ceasuri dimineață. Cel dințău a fost aşa de teribil încât totate mobilele de prin case s'au sguduit. Asemenea s'au simțit în Karlstadt un cutremur și adecajă Joi în septembra trecută pe la 6 ceasuri după ameazi.

(Regina Italiei) Margaretă s'a alterat de spaimă că o cuprinse în Neapole când s'a comis atentatul asupra soțului seu, regelui Umbert, într'un mod, care desteaște temeri. Se dice că ea și a perduț mintea, umblă tot turburată și spăimîntată. Medicii au nădejde, că se va tamădui radical și și va veni carăși în firea și sănătatea de mai înainte.

(Prorocie). În Berlin, a apărut o broșură, care dice, că în Iunie 1880 Rusia și Franția vor declara resboiu curților împărătesc din Berlin și Viena. Mai tărziu se va mesteca în resboiu acesta și Italia. Armata română va sdrobi pe cea franco-georgiană Franciei o despăgubire de

12 miliarde franci. Armata austriacă va nimici pe cea italiană, va lăsa teritoriul italian și 100 mii soldați italieni vor deveni prinși. Apoi va fi pace în toată lumea.

(Un plan rusesc) de resboiu contra Austro-Ungariei s'a publicat de un general rusesc în jurnalul din Odessa „Prawda” (adeverul). După acest plan armata principală a Rusiei în resboiu căt de curând al ei contra Austro-Ungariei va intra în Austro-Ungaria prin România. Punctul principal strategic pentru Rusia sunt „Galati”, care afăndăse între rîurile Prut și Seret are pentru ea o însemnatate cu atât mai mare, cu căt din Galati armata rusească se poate trimite pe riuri și trenuri contra Austro-Ungariei cu o mare ușuritate și ușă.

(Polygraful român) inventiunea d-lui Const. Jenibaco, din Craiova, a căpătat o ameliorație însemnată în acest din urmă timp, ameliorație pe care am constat-o însine și care se traduce în două avantajele: 1) pasta rezistă mai mult usului și 2) scrierea imprimată pe apă se sterge aproape așa de leșne ca și creta de pe o tablă.

În această stare disul polygraf este — constatăm cu satisfacție — unul din cele mai perfecte și de aceea îl recomandăm publicului.

(Telefonul). O interesantă experiență telefonică a avut loc la 25 Ianuarie în Statele-Unite. S'a stabilit telefonul în orașele Omaha și Saint-Louis, depărtate unul de altul 410 mile. Convoiri s'au schimbat între aceste două puncturi cu o perfectă regularitate: vorbele ajungeau la urechie cu vibrația unei limpede a unei note musicale. Pentru prima oară telefonul se întrebunează la distanță așa de mare.

(Un comet). Se telegeafează din Cordoba, în Republica Argentina, că un mare comet a fost zărit de observatorul din acel oraș, îndreptându-se spre Nord; și probabil că acel comet se va vedea în curând în latitudinile noastre, după sau înainte de răsăritul soarelui.

(Adunarea generală) a societății „Transilvania” în București ce era convocată pentru ziua de 27 Ianuarie, din cauza numărului prea mic a membrilor prezenți, s'a amânat pentru ziua de dumineacă, 3 Februarie.

Dominii membrii sunt rugați să binevoiască a se întriu neapărât în aceea di, la ora 1 p. m., în sala facultății de litere, Nr. 1.

La ordinea dilei este:

a) Darea de samă a comitetului despre gerarea afacerilor societății în decursul anului 1879.

b) Un discurs de ocasiune înținut de cătră d. profesor M. Strejan.

Tema va fi: Cestiuene naționale.

c) Alegerea comisiunii verificătoare a socotelelor pe anul 1879.

d) Depunerea mandatului de cătră veciul comitet și instituirea unui birou provizoriu, care să conducă afacerile societății până la alegerea nouă lui comitet.

„Aleg.”

Sciri ultime.

(Dupa „S. d. T. B.”)

București, 20 Februarie n. Agenții diplomatici ai Franției, Angliei și Germaniei au transpus ministerului de externe note identice prin care să recunoasce independența României. Dl Wyatte indată după aceasta a și înmuanțat principelui creditivă ca trimis al Britaniei.

Paris, 20 Februarie n. Aici s'a arestat un Rus, care este în prepus a fi autorul atentatului din Moscova; numele lui să fie Hartmann. Nu este adeverat, că vre-o cățiva deputați au voit să espereze eliberarea acestuia,

Criza agricolă în Europa și concurența americană.

(Din „Converbiri literare”).

(Încheiere).

In anul 1873, 7000 miluri de căi ferate facură faliment și fură vândute de creditori, jumătate din fabricile de feră din America se inchid, importația și exportația și a piețelor de grâu și măslini de la New-York, Filadelfia, Chicago decât la Liverpool sau în Irlanda.

Toți acești lucrători ne mai găsim munca în atelierele lor obicinute, constrinși de nevoie căută o scăpare radială în câmpile vaste ale provinciilor despre răsărit, unde coloniștii găsesc atunci pământuri noue și ridicătoare cu prețul de 1—2 dolari agru. Efectul acestor colonizații în masă și simțit deja în anii 1874 și 1875 atât prin cantitatele extraordinare de cereale expirate în Anglia, căci și prin scădere constantă a prețurilor produselor pe toate piețele europene. Căci în America o asemenea metaforă comercială și socială se indeplinește mult mai ușor decât la noi în Europa. Caracterul gospodăriei lor este astfel, încât fie care poate prea lesne schimbă ocupația sale. Să nu uităm apoi, că bogăția de pământ și il se leseșe de a face o cultură numai speculațivă, așa căcă desvărsire ecstenșivă. Căteva cifre vor ajunge spre a da lectorilor o idee de ecstenșie a culturei cerealelor în provinciile despre răsărit. Pe când în anii pâna la 1873 vîndările și dotările de pământ național sporiră la cifra destul de însemnată de 8 Mil. acre le vedem în singurul an 1878 suinduse deodată la suma de 14 Mil. acre și după o statistică a diarului din New-York „Tribuna” în acel singur an peste 600,000 de locuitori părăsesc locurile lor cele vechi pentru a și căuta o nouă așezare în provinciile despre răsărit,

În nici un alt an înainte Statele Unite nu văduse o așa mare multime de coloniști și nici chiar în epociile extraordinare ale emigrației popoarelor în anticitate nu găsim asemenea cifre.

Următorul tablou ne arată și mai bine nivelul producției pânilor albe în Statele-Unite.

State	1849	1859	1860
(In Bushel) ^{*)} (In Bushel) ^{*)} (In Bushel) ^{*)}			
Lîngă Atlantica	51,675,000	55,294,000	57,476,000
Din centrul	43,552,000	44,945,000	44,087,000
Despre răsărit	5,306,000	25,352,000	89,392,000
	100,503,000	173,104,000	287,745,000
State	1877	1878	
(In Bushel)			
Lîngă Atlantica	64,344,000	65,000,000	
Din centrul	147,890,000	150,000,000	
Despre răsărit	152,860,000	215,000,000	
	365,094,000	430,008,000	

Adeca în intervalul de 30 ani producția pânilor albe s'a impătrătit în Statele-Unite. În statele situate lîngă Atlantica producția a ramas mai staționară, s'intreține înseși în statele din Centru și în statele de dincolo de Mississippi, ea este de opt-deci mai mare decât în anul 1849. Totalul pământului cultivat cu pâne alba s'a ridicat de la 19 M. de acre în anul 1870 la 30 Mil. de acre și acel Indian Corn sau porumb (cucuruz) de la 37 M. de acre la 50 M. de acre. Exportația pânilor albe s'a ridicat de la 50 M. bushel la 90 M. Dela 1854 pâna la 1866 proporția pânilor albe importate din America în Anglia n'a

^{*)} 1 bushel = 35 Litri = 1/8 quarter. Conv. Lit. a XIII coala 53,

fost decât de 35% din importația generală a acestei țări în cei seze ani din urmă căduse chiar la 24%, de la 1873 — 78 însă se aștepta la 44% și chiar la 50%.

Într-un cuvânt Statele-Unite produc în acest moment destule cereale pentru a putea acoperi satisfăcând trebuințele lor, deficitul alimentară întregii a Angliei și le mai rămân încă oare care cantități disponibile.

Sădăcării celorlalți drumurilor de fer de la locurile de producții sunt porturi și chirile prea eficiente a navelor de transport au făcut să dispare mai în total distanțe și produsele americane sosite pe piațele engleză care devin regulatorii prețurilor. De aici o scădere generală a prețurilor. Cestiuinea este acum să se scădească și scădere trebuie să fie permanentă sau nu. O asemenea concluzie ar părea diliui Shaw-Lefebre cu totul lipsită.

Nu trebuie să uităm în adevăr că dela 73—78 mai toată Europa a avut un surub de recolte rele, pe când America a avut în acest interval un surub de recolte de o abundanță extraordinară. Care va fi însă efectul concurenței americane când recolta și bună în Europa și rea sau de mijloc în America, precum să mai întăripă odată în anii 1859, 65 și 66? Anul 1879 ne dă cel mai bun răspuns. O recoltă, fie chiar numai de mijloc, are în America un rezultat cu totul altul decât în Europa; are de exemplu un bushel mai puțin pe acru, reprezentă în Anglia numai o imputinare totală de 500,000 de quartieri, în America însă echivalentă la o perdere de 3,500,000 de quartieri adică a treia parte a capacitatei lor de exportație. În acest an 1879 America a avut o recoltă mai bună decât de mijloc, nu tot atât de bună însă precepu a fost aceea a anilor trecuți, perderea se socotese la 3/4 quartieri pe acru, cu toate aceste însă prețul produselor s'a urcat chiar peste prețurile de mijloc a perioadei finește de 1873. Această urcare nu provine în adevăr numai din cauza stării mai puțin favorabile a recoltei în America, ci și dintr-o altă împrejurare pe care o vom discuta mai târziu. Din toate părțile însă din America simptomele de îmbunătățire se manifestă și înțelesul extraordinar al agriculturii a inceput acum a produce efectul său obiceiuit, o consumație ceu atât mai mare, care tot merge crescând.

Astfel Statele-Unite care au fost marea cauza originală a răului părea să fie destinată să devie și agentul principal al remediu. Năvam trebuință să adaugem, că d. Shaw-Lefebre este cu totul dușman ideilor de protecție artificială, și aniche în această privință i par cu desăvârsire nefolosită. Ceea ce crede el însă că este absolut treburitor, este de a cerceta dacă condițiunile în care se face agricultura engleză și continența său astfel, incă proprietari sau arendași pot da pământului maximul de capital și de muncă fără a avea temeri că vor suferi pierderi.

Să și ordonat o asemenea anchetă pentru Anglia, o comisiune regală să constituie și ea va arăta cauzele care au pus agricultura engleză în situația cea rea de astăzi; și va vedea dacă și în ce mod guvernul poate veni în ajutorul ei. Ea se va ocupa mai ales cu studierea mai multor proiecte, care au de scop de a procure agricultorilor un credit lung și eficient.

Nu vom mai adăuga decât căteva cuvinte: am dat această secură să credinciosă analisă a broșurei lui Shaw-Lefebre pentru că aceleși fenomene pe care le-a studiat d-nul

Shaw-Lefebre le-am putut observa și la noi în țară. Să noi suferim de concurență Americană și fără îndoială mai mult decât Anglia, întrucât România este unul dintre centrele agricole în Europa. Si cu excedentul nostru acoperiam în mare parte până devenind deficitul alimentar a celorlalte state. De un timp încoace însă capacitatea noastră de exportație a tot scăzut în loc să înainteze precum nu putem să așteptă. Agricultori nostri temându-se că această situație va tot urma, să perdi totă speranța și mulți arendași și din cei mai buni, care din copilaria lor nu cunosc altă meserie decât plugăria, s'au lasat de cultura pământului. Am voit să arătam acestor agricultori aprecierile oamenilor celor mai studiați și celor mai competenți din străinătate pentru a le da o dovadă că nu este încă nimic perdit, că am trecut criza cea mare și că este mai mult decât speranță, că vom recăștiga în curând ecuilibrul perdut. Un lucru însă este în orice casă neapărat treburitor: Perseveranță și muncă și bine înțele-

scădut anul trecut (1878) până la ultimele limite și că cu revînirea comertului în Statele-Unite, cu creșterea populației lor și a noastre prețurile cerealelor se vor supta.

Concurența Far-Westului nă așteaptă însă numai asupra Angliei și asupra restului Europei, ea s'a simțit mai tare în America înșași unde a avut în cei din urmă ani perderi însemnate. Valoarea pământurilor deținute de centrele cele mari și populare a scăzut mai mult decât pe jumătate și mulți fermieri din New-Hampshire sau din Maine și din Connecticut au părăsit pământurile lor pentru a se așeza în nouă locuri de grău despre răsărit. Locurile lor au fost ocupate în parte de Irlandezii, în parte de Franco-Canadienii, care sunt obișnuiți de a face agricultură pe o scară mai mică și care dau pământurilor acele ingrijiri minucioase pe care predecesorii lor le despușă.

D. Shaw-Lefebre consideră dar criza industrială și criza agricolă ca prelegătă una de altă și ca provocând de un surub de cause care se simță încă de mult și în mai multe țări, dar nău fost recunoscute decât prea târziu. Din toate părțile însă din America simptomele de îmbunătățire se manifestă și înțelesul extraordinar al agriculturii a inceput acum a produce efectul său obiceiuit, o consumație ceu atât mai mare, care tot merge crescând.

Astfel Statele-Unite care au fost marea cauza originală a răului părea să fie destinată să devie și agentul principal al remediu. Năvam trebuință să adaugem, că d. Shaw-Lefebre este cu totul dușman ideilor de protecție artificială, și aniche în această privință i par cu desăvârsire nefolosită. Ceea ce crede el însă că este absolut treburitor, este de a cerceta dacă condițiunile în care se face agricultura engleză și continența său astfel, incă proprietari sau arendași pot da pământului maximul de capital și de muncă fără a avea temeri că vor suferi pierderi.

Să și ordonat o asemenea anchetă pentru Anglia, o comisiune regală să constituie și ea va arăta cauzele care au pus agricultura engleză în situația cea rea de astăzi; și va vedea dacă și în ce mod guvernul poate veni în ajutorul ei. Ea se va ocupa mai ales cu studierea mai multor proiecte, care au de scop de a procure agricultorilor un credit lung și eficient.

Nu vom mai adăuga decât căteva cuvinte: am dat această secură să credinciosă analisă a broșurei lui Shaw-Lefebre pentru că aceleși fenomene pe care le-a studiat d-nul Shaw-Lefebre le-am putut observa și la noi în țară. Să noi suferim de concurență Americană și fără îndoială mai mult decât Anglia, întrucât România este unul dintre centrele agricole în Europa. Si cu excedentul nostru acoperiam în mare parte până devenind deficitul alimentar a celorlalte state. De un timp încoace însă capacitatea noastră de exportație a tot scăzut în loc să înainteze precum nu putem să așteptă. Agricultori nostri temându-se că această situație va tot urma, să perdi totă speranța și mulți arendași și din cei mai buni, care din copilaria lor nu cunosc altă meserie decât plugăria, s'au lasat de cultura pământului. Am voit să arătam acestor agricultori aprecierile oamenilor celor mai studiați și celor mai competenți din străinătate pentru a le da o dovadă că nu este încă nimic perdit, că am trecut criza cea mare și că este mai mult decât speranță, că vom recăștiga în curând ecuilibrul perdut. Un lucru însă este în orice casă neapărat treburitor: Perseveranță și muncă și bine înțele-

scădut anul trecut (1878) până la ultimele limite și că cu revînirea comertului în Statele-Unite, cu creșterea populației lor și a noastre prețurile cerealelor se vor supta.

Mihail Balș.

Bursa de Viena și Pestă

din 19 Februarie 1880

	Viena	Pesta
Rente de aur	101.60	102.—
Emissiuni de oblig. de stat dela drumeți de ferăriile	—	80.50
Emissiuni de oblig. de stat dela drumeți de fer orient ung.	92.50	93.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumeți de fer orient ung.	82.—	82.25
Imprumutul drumeurilor de fer ung.	118.—	118.50
Obligajunii ung. de resumpărare pământului	89.50	89.75
Obligajunii ung. în clauză de sorjire	—	87.—
Obligajunii urbarie temeșani	88.25	88.—
Obligajunii urb. temeș. cu clauză de sorjire	—	87.—
Obligajunii urbariale translavani	88.25	88.—
Obligajunii urbariale croașo-lavani	90.—	—
Obligajunii ung. de resumpărare decimale de vin	90.50	91.—
Datorie de stat austriacă în hărție	71.35	71.50
Datorie de stat argint	72.30	72.25
Datorie de stat argint	35.25	35.—
Sorj. de stat dela 1860	130.25	130.—
Achiziții de bancă austro-ung.	841.—	843.—
Achiziții de bancă de credit ung.	307.10	307.50
Achiziții de credit aust.	282.25	282.75
Sorj. unguresci cu premii	—	117.50
Gălbini	5.53	5.43
Napoleoni	9.35	9.34
100 marce nemțesci	57.65	57.65
London (pe polța de trei luni)	117.61	117.10

Economic.

Sibiu, 17 Februarie n. Pro hecitolitră: Grău fl. 8.60—9.60; Grău săcăreni fl. 7.10—9.10; Săcăreni fl. 5.60—6.; Orz fl. 4.20—4.40; Ovăs fl. 2.90—3.30; Cucuruz fl. 4.90—5.30; Milain fl. 6.—6.50; Cartofii fl. 1.60—2.—; Semănă de cânepă fl. 9.—10.; Măzare fl. 6.—7.; Linte fl. 11.—12.; Fasole fl. 6.—7 pro 500 chilo; Făină de pâine fl. 7.50; Slăină fl. 0.28—30; Unsore de porcă deporță 25—26; Stănuță pro 500 chilo fl. 16—17; Sfăud de luminări fl. 24—25; Luminiără de 500 chilo fl. 28—28.50; Săpună fl. 20—20.60; Făină 500 chilo fl. 1.05—1.15; Cănepă pro 500 chilo fl. 16—18. Lemn verătoase de foie pro metru cubic fl. 3.50; Spirit pro grad 55—60 er. pro chilo; carne de vită 42—46 er.; carne de vișel 55—65 er. carne de porc 48—50 er.; carne de berbere 30—32 er.; osuș 10 de 40 er.

Mediaș, 12 Februarie n. Pro hecitolitră: Grău fl. 8.80—9.60; Grău săcăreni fl. 6.90—9.10; Săcăreni fl. 5.60—6.; Orz fl. 4.20—4.40; Ovăs fl. 2.90—3.30; Cucuruz fl. 4.90—5.30; Milain fl. 6.—6.50; Cartofii fl. 1.60—2.—; Semănă de cânepă fl. 9.—10.; Măzare fl. 6.—7.; Linte fl. 11.—12.; Fasole fl. 6.—7 pro 500 chilo; Făină de pâine fl. 7.50; Slăină fl. 0.28—30; Unsore de porcă fl. 28—28.50; Săpună fl. 20—20.60; Făină 500 chilo fl. 1.05—1.15; Cănepă pro 500 chilo fl. 16—18. Lemn verătoase de foie pro metru cubic fl. 3.50; Spirit pro grad 55—60 er. pro chilo; carne de vită 42—46 er.; carne de vișel 55—65 er. carne de porc 48—50 er.; carne de berbere 30—32 er.; osuș 10 de 40 er. Tergul fl. 36.75 per 100 litri %.

Arad, 14 Februarie n. Pro hecitolitră: Grău fl. 12.50—13.; săcăreni fl. 9.50—10.; orz fl. 6.50—7.50; ovăs fl. 3—3.10; cucuruz fl. 4.50—4.80; săcăreni de cânepă fl. —; fasole fl. 7.50—8 măzare fl. —; cartofii fl. 1.80—2.; făină fl. 1.80—2.; cel suș fl. 6.—7.—; cănepă fl. 34—37; slăină pro 100 chilo fl. 6.—60—60; unsore de porcă fl. 50—54; săuș de luminări fl. 40—50; spirit pro grad 11/4%; carne de vită pro chilo fl. 40 er.; carne de porc 44—44 er.; carne de vișel 40—44 er.; osuș 4 de 10 er. Tergul fl. 36.75 per 100 litri %.

Nr. 3. 3—3 CONCURS.

Pentru vacanța parochie de a III clasă Cosna protopresbiterul Bistriței, conform ven. decisiuni consistoriale dto 23 Ianuarie a.c. Nr. 178 prin aceasta se publică concurs cu terminul 1 Martie a.c. c. v.

Emoulamentele impreunate cu a cest post sunt următoare:

1. În bani gata 300 fl.

2. Folosirea duor livești în mărime de 8 jugere.

3. Tascile stolare indatinate.

Concurenții au și trimitite con-

cersele instruite în sensul „Statutului organic” și al dispozițiunilor sinodale și congresuale până la terminul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Borgo-Joseni 28 Ianuarie 1880.

In conțelegeră cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p., adm. prot.

Nr. 179 1879. 3—3 CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch la parochia gr. or. de clasa a IIII

din Corueni, protopresbiterul Solnocului I în urma părintescii rezoluțiuni consistoriale dto 27 Noemvrie 1879 Nr. 3263 prin aceasta se deschide concurs cu terminul până la 29 Februarie 1880.

Emoulamentele impreunate cu a cest post sunt statorite prin comisiunea ambulantă la anul 1872, lângă care s'a deobligat comitetul și sindicul parochial local a mai suplini rezulatul și prin urmare a și statorit pâna la o sumă de 310 fl. computându-se aici toate veniturile stolare anuale.

Doritorii de a ocupa acest post au și adresa concursele lor bine instruite, la oficiul protopresbiteral al tructului Solnoch I în Dej, dovedind că sunt clerici absolviți, că au depus esamene de calificăriune și că posedă calificăriunea prescrisă în „Statutul organic”.

Corueni în 20 Ianuarie 1880.
Ioan Bodea m. p., Ioan Buzdug m. p., protopres.

Ad. nr. 7. 1880. 3—3 CONCURS.

Pentru reîntregirea vacantei parochiei de clasa a III din comuna Căpâlna în protopresbiteralul Sebeșului se scrie pe baza ordinului Preaveeneratului consistoriu archidiocesean dto 13 Noemvrie 1879 Nr. 3050 B. concurs cu terminul până la 29 Februarie 1880 st. v.

Emoulamentele parochiei sunt:

1. Dela 115 familii căte o ferdelă cucurut în grăunțe, căte o veardă (ferie) de must; aceste după măsurile vechi, și căte o țăi de lucru.

2. Lemne din pădurea comuniei pentru aranjare în casă.

3. Venitul stolar regulat aşa: de o îngropăciune până la 7 ani căte 1 fl. 50 cr. de aci în sus căte 3 fl. de una; dela cununii căte 3 fl. 70 cr.; dela boțeziul pruncilor, sănătrea apei și rugăciunea de 40 de dile 70 cr. v. a.; la umbilarea cu s. cruce în ajunul boțeziului 50 cr. de fie-care casă; venitul dela altariau și 10 fl. v. a. pe an pentru sănătrea apei și alte rugăciuni, indatinate a se cătu la servitorii; toate veniturile până aci înzisate calculate dară o sumă aproape de 400 fl. v. a.

Cei ce doresc să aplică în această parochie sunt avisati să își înainteze suplicile lor oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeș înzestrat cu toate documentele prescrise de „Statutul organic” și regulamentul consensual din 1878 până la prenotatul termen.

Căpâlna în 8 Ianuarie 1880.

Comitetul parochial în conțelegeră cu protopresbiteral.

Publicare de licitații.

In 7 Martie a. c. st. n. la 11 oare antemeridiane se va întîneci în cancelaria subscrizului comitet (strada urejului Nr. 6) licitațiiune minunando pentru edificarea unei noile elemente cu 4 clase la Hațeg, comitatul Hunedorei.

Aceasta se aduce la cunoștința publică cu adausul, că fie care licitație și obiectat, a depune 5% a sumei de esclamare de 11.549 fl. 84 cr. v. a.

Oferte în scris provedințe cu valoare se primește până la începerea licitației.

Planul, preliminarul și condițiunile de clădire se pot vedea în tot timbul în sus numita cancelarie.

Sibiul în 20 Februarie 1880.

Comitetul administrativ de fondul scolastic al fostilor granițeri din regimentul roman I.

[4] 1—2